

Toarps hembygdsförening

Nr 10 06 91

Gånghesters gästgiveri

Slätthult

Koordinater WGS84

57.696311,13.029264

Text och bilder är utdrag ur: "Från "skrevet" till 9-an! - En bok om Gånghester"

Vägarna blev mycket bättre efter upprustningen som skedde under 1860-talet. Den nya vägen från Gånghester till Kinds härad via Målsryd underlättade för folket från Kind att ta sig in till Borås. Samma sak gällde för de som kom från Dalsjöfors respektive Dannike med omnejd.

Det har inte lyckats oss att hitta några bilder från gästgiveriets glansdagar. Denna bild är från början av 1920-talet strax före rivningen. Till höger om gästgiveriet skymtar sågverksvillan.

[Tillbaka till Gånghester](#)

Nu blev vägskalet ”Skrevet” i Gånghester en samlingspunkt där resande träffades på väg till eller från Borås. Frågan om att öppna ett gästgiveri på platsen började diskuteras. I ett protokoll från kommunalstämma med Toarps socken den 10 januari 1869 framgår att man beslöt utse Petter Andersson i Slätthult samt Lars Jonsson i Amarp till sockenombud att svara i Wäby beträffande frågan om upprättande av gästgiveri i Gånghester. Hur gick det då med denna framställan?

I ett köpebrev från den 1 november 1869 framgår att Per Andersson, Germundaredstorp (se Gånghester svedjor och mader) säljer sin äganderätt i en tredjedel av Gånghester svedjor. Köpare är J. Oskar Nylander, Nygården och priset 2000 riksdaler. Av köpebrevet kan man anta att det fanns ett gästgiveri på platsen. Nylander sålde fastigheten 1875 och därmed, av allt att döma, även rörelsen till Johan August Olausson och hans hustru Johanna Johansdotter. Johan August Olausson dog redan 1876 men hustrun Johanna fortsatte driften tillsammans med dottern Amanda Sofia.

Avskrift av ett köpebrev från landsarkivet i Göteborg.

Jag undertecknad gör härmed veterligt att jag försålt och härigenom försäljer min äganderätt i 1/3 Gånghester svedjor en av konungens befallningshavare anslagen till gästgiveri beläget i Ås härad Toarps socken av Älvsborgs län till J. Oskar Nylander i (otydbart) med hus och jord på sådant det nu befinnes med samma rätt den innehaft mot en betingad köpesumma stor tvåtusen och som samma köpesumma tvåtusen riksdaler äro i fullo betalde den första penningen med den sista jämlikt köpekontrakt av den 12 sistlidne oktober och därmed qvitteras. Alltså aflämner jag mig, barn och arvingar ovan berörde gästgiveri å Gånghester svedjor med samma rätt jag den innehaft och tillägnar det köparen J. O. Nylander för sig och arvingar till nytta och bebo som sin välfägna egendom och vad framledes tillvinnas kan. Ytterligare varder detta salubrev i trenne mannars vittnesnärvaro stadfäst som skedde på Gånghester den 1 november 1869.

Per Andersson, Germundared.

Bevittnas av: A. Karlsson Kofra, John Johansson, A. Skoglund.

Gästgiveriet var ett flitigt anlitat traktörställe. Här träffades man på väg in till Borås och detta firades med en sup eller två. När de resandesällskapen på väg hem från de olika marknaderna inne i Borås kom till vägskalet i Gånghester och skulle skiljas måste även detta celebreras med ett besök på gästgiveriet.

Ibland blev det för mycket av firande. År 1875 ingrep kommunalnämnden i Toarp mot krögeriet i Gånghester. Ordföranden S. J. Johansson skrev då en förklaring av följande lydelse: ”Som en följd av omåttligt förtärande av öl, såväl helg- som söknedagar ständigt oordningar förekomma vid gästgivargården i Gånghester, synnerligast lördagseftermiddagarna, så beslutade stämman att ingå till Kungl. Maj: ts Befallningshavande med anhållan om den inskränkning i rättigheten att försälja öl och vin som möjlig

lag och författningar medgiva, helst helt och hållet förbjudas, så skulle kommunalnämndens ordförande gå i författning om denna ansökan”. (Ur Toarpsboken från 1951).

I ett reportage i Borås Tidning den 9 februari 1943 berättar Claes A. Gustafsson, som 1914 öppnade affär i gästgiveribygnaden, om Johanna Johansdotter. Hon kallades allmänt för ”Johanna på Gånghester” och var en kavat kvinna och det kunde behövas med tanke på de ibland bråkiga gästerna. Stark som hon var drog hon sig inte för att ta de mest stökiga i kragen och kasta ut dem på gården. Den karl som råkade ut för den behandlingen passade sig säkert för ”Johanna på Gånghester” i fortsättningen.

I sin bok ”Knektens barn” skriver Börje Sehlin om hur de indelta soldaterna på väg till det årliga mötet träffades vid gästgiveriet i Gånghester för att styrka sig innan man fortsatte sin vandring till Fristad hed. Man måste dock vara lite försiktig. Att komma berusad till mötet kunde innebära straffexercis. Hur det var på väg hem från det årliga mötet förtäljer emellertid inte historien.

När Alvestabanan började byggas 1900 kom nya ”kunder” i form av järnvägsrallare och de var säkert heller inte så goda att tas med när de var på det humöret. ”Johanna på Gånghester” blev den sista som drev gästgiveriet. När det upphörde har inte gått att få fram.

Dottern Amanda Sofia gifte sig med Johan Magnusson och tillsammans köpte de fastigheten av Johanna. De sista åren av gästgiveriets historia är förhöjda i dunkel. Av allt att döma fick huset förfalla tills det revs i början av 1920-talet. Nya tider förde med sig nya seder och stora förändringar i människornas resande och behov.